

Čech jako Čech? Jak se lišíme v utváření národních stereotypů?

Žijeme ve světě vrcholné globalizace, ve světě, kde začíná být všechno propojeno a kde si každý může cestovat podle libosti. Z toho důvodu se, mnohem více než naši předci, setkáváme s příslušníky jiných národů a kultur, kteří se pak přirozeně stávají předmětem našich soudů a hodnocení. Nabízí se tedy otázka, jakým způsobem my, jako Češi, hodnotíme občany jiných států? A jak vlastně hodnotíme sami sebe? Na tyto otázky částečně odpověděl výzkum M. Hřebíčkové a S. Kouřilové, publikovaný v Československé psychologii. Autorky provedly poměrně rozsáhlou studii, při které se náhodně vybraných respondentů ptaly, jaký mají názor na Němce, Rakušany, Slováky, Poláky a na sebe samé. Cílem výzkumu bylo mimo jiné zjistit míru shody ve stereotypech, které si o příslušnicích těchto národů vytváříme, a to jednak mezi dospělými a studenty, a jednak mezi studenty navzájem.

Pro účel výzkumu byl sestaven vzorek stávající se ze 4038 vysokoškolských studentů ve věku 18-88 let (s průměrným věkem 22,64 let) a 100 dospělých ve věkovém rozmezí mezi 24 a 82 roky (průměr 40,46 let). Vysokoškolští studenti byli přitom vybráni ze sedmi českých univerzit, z různých částí ČR. Všichni participanti pak na připravené škále hodnotili míru neuroticismu, extroverze, otevřenosti, přívětivosti a svědomitosti, kterou přisuzovali příslušníkům jednotlivých národů.

Výsledky přinesly mnoho zajímavých zjištění. Ukázalo se například, že nejkonzistentnější názor máme na Němce a Rakušany. U obou zmíněných skupin vyšla statisticky významná korelace vyšší nebo rovno 0,90 ve všech oblastech měření (shoda mezi VŠ a mezi dospělými a VŠ byla téměř úplná). Velká míra shody se prokázala také při posuzování Slováků, přičemž mezi studenty samotnými vznikla větší shoda (průměrná korelace 0,89), než mezi studenty a dospělými, kde průměr činil 0,79. Podle všeho čeští dospělí přisuzují Slovákům vyšší míru způsobilosti a otevřenosti estetickému prožívání než studenti. Nejmenší konzistence názorů se naopak projevila ve vztahu k posuzování Poláků. Zde byla shoda mezi vysokoškoláky a dospělými pouze 0,59, což značí větší rozdíly v názorech mezi skupinami, než u ostatních národů. Nízká úroveň shody by zde mohla být zapříčiněna skutečností, že se výzkumů zúčastnilo poměrně velké množství studentů Slezské univerzity (celkem 289). Tato univerzita sídlí prakticky na hranicích s Polskem, díky čemuž se její studenti dostávají do častějšího a živějšího kontaktu s Poláky, než obyvatelé ostatních částí země, a vytváří si na ně tedy jiný náhled.

Vyjma hodnocení našich sousedů, stojí za zmínku také to, jakým způsobem hodnotíme sami sebe. Nejnížší míra shody přitom vycházela mezi dospělými a studenty VŠ. Podle názoru dospělých respondentů je typický Čech otevřenější estetickému prožívání, aktivnější, způsobilejší, cílevědomější, důvěřivější, otevřenější prožívat emoce, novátorštější, vřelejší a disciplinovanější, než jak jej vidí většina vysokoškolských studentů. Celkem překvapivě se tak ukázalo, že jsou dospělí, ve srovnání se studenty, k vlastnímu národu podstatně shovívavější

Závěrem lze říci, že v rámci posuzování heterosterotypů čtyř sousedních států a národního autostereotypu panuje větší shoda mezi studenty z různých částí země, než mezi studenty a dospělými. Dalo by se vyvodit, že míra shody v oblasti národních stereotypů je více ovlivněna věkem, než místem původu.

Zdroj:

Hřebíčková, M., Kouřilová, S. (2012). Jak se vidíme, jak nás vidí a jací jsme: porovnání českého národního auto- a heterostereotypu s posuzováním reálných Čechů v kontextu pěti-faktorového modelu osobnosti. *Československá psychologie*, 56, 5-7.

Nemám moc radost. Dle mého komentáře jste statistiky přidala, ale takovým způsobem, že je běžný čtenář stejně přeskochí. To je celkem k ničemu. Pěkně jste si vybrala z těch výsledků jednu oblast, ale standard podání odpovídá tomu, co kolem sebe vidíme v novinách. Čtenář vám ty interpretace musí věřit, protože takto podaným statistikám nerozumí.

Ted' jsem se k tomu po zkoušce vrátil. Když už jste tu zkoušku zvládla, tak já vám tu seminárku přijmu.

10b